

ЛАБОРАТОРНЕ ЗАНЯТТЯ № 18

Тема. Артерії великого кола кровообігу.

Мета – вивчити назви магістральних артерій великого кола кровообігу, їх галуження та ділянки кровопостачання; місця прослухування пульсації великих артерій і притискання їх при кровотечі.

Матеріали: таблиці, атласи, підручники з анатомії людини, скелет.

ЗМІСТ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

Основним артеріальним стовбуром великого кола кровообігу є **аорта**.

Завдання 1. Розгляньте відділи аорти – *висхідну аорту* та її *цибулину*, *дугу аорти* і *низхідну аорту*, яку ділять на *грудну* і *черевну частини*, їх положення й гілки, ділянки кровопостачання.

1. Гілки цибулини аорти – права і ліва вінцеві артерії.

2. Гілки дуги аорти – плечо-головний стовбур, ліва загальна сонна та ліва підключична артерії.

Ознайомтеся з положенням, ходом, основними гілками й ділянками кровопостачання зовнішньої і

внутрішньої сонних артерій, та підключичної артерії. Артеріальне коло основи великого мозку та його значення.

Артерії верхньої кінцівки: пахова, плечова, глибока артерія плеча, променева, ліктьова, поверхнева і глибока долонні дуги, артерії кисті.

3. Гілки грудної аорти – пристінкові і нутрощеві, які забезпечують кровопостачання органів і стінок грудної порожнини.

Нутрощеві гілки – бронхові (для живлення бронхів і легені як органа), стравохідні, перикардіальні і середостінні.

Пристінкові гілки – 10 пар задніх міжребрових артерій, підреброві артерії і 2 верхні діафрагмові артерії.

4. Гілки черевної аорти – пристінкові і нутрощеві.

Пристінкові гілки – нижня діафрагмова, 4 пари поперекових, середина крижова.

Нутрощеві гілки поділяють на парні і непарні, які кровопостачають відповідно парні чи непарні органи черевної порожнини.

Непарні нутрощеві гілки – черевний стовбур, верхня та нижня брижові артерії. Розгляньте гілки черевного стовбура: ліву шлункову а., загальну печінкову а., селезінкову а.

Парні нутрощеві гілки – середня надниркова артерія, ниркова артерія і яєчкова (у чоловіків) або яєчниковна (у жінок) артерії.

Розгляньте роздвоєння (*біфуркацію*) черевної аорти на праву й ліву спільні клубові артерії. Проаналізуйте хід, основні гілки та ділянки кровопостачання зовнішньої і внутрішньої клубових артерій.

Артерії нижньої кінцівки: стегнова, глибока стегнова артерія, підколінна, задня й передня великогомілкової артерії, глибока підшвова дуга, артерії стопи.

Завдання 2. Продемонструйте проєкції великих артерій на поверхню тіла; вкажіть місця промацування пульсації великих артерій і місця притискання їх при кровотечі.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Опишіть будову стінок й основні закономірності розміщення артерій.
2. Аорта, її відділи і гілки.
3. Опишіть положення, хід, основні гілки та ділянки кровопостачання зовнішньої сонної артерії.
4. Кровопостачання головного мозку.
5. Артерії верхньої кінцівки.
6. Кровопостачання стінок і органів грудної порожнини.
7. Кровопостачання стінок і органів черевної порожнини.
8. Кровопостачання стінок і органів малого таза.
9. Артерії нижньої кінцівки.

10. Де можна промацати пульсацію великих артерій та притиснути їх при кровотечі?

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні:

1. Анатомія людини : навч. посіб. для лабораторних занять / Гриньків М. Я., Музика Ф. В., Маєвська С. М., Куцериб Т. М. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 128 с.
2. Анатомия человека : в 2-х т. / под ред. М. Р. Сапина. – Москва : Медицина, 1987.
3. Липченко А. Я. Атлас нормальной анатомии человека / Липченко А. Я., Самусев Р. П. – Москва : Медицина, 1989.
4. Музика Ф. В. Анатомія людини : навч. посіб. / Музика Ф. В., Гриньків М. Я., Куцериб Т. М. – Львів : ЛДУФК, 2014. – 360 с.
5. Синельников Р. Д. Атлас анатомии человека : в 3-х т. / Синельников Р. Д. – Москва : Медицина, 1978.

Допоміжні:

1. Анатомия человека : учебник / под ред. Гладышевой А. А. – Москва : Физкультура и спорт, 1977.
2. Иваницкий М. Ф. Анатомия человека : учебник / Иваницкий М. Ф. – Москва : Физкультура и спорт, 1985.

3. Міжнародна анатомічна номенклатура. Український стандарт / за ред. Бобрика І. І., Ковешнікова В. Г. – Київ : Здоров'я, 2001.
4. Очкуренко О. М. Анатомія людини : підручник / Очкуренко О. М., Федотов О. В. – Київ : Вища школа, 1992.
5. Свиридов О. І. Анатомія людини : підручник / Свиридов О. І. – Київ : Вища школа, 2001.
6. Функціональна анатомія : підручник / Федонюк Я. І., Мицкан Б. М., Попель С. Л. [та ін.]. – Тернопіль, 2007.
7. Хоменко Б. Г. Анатомія людини : практикум / Хоменко Б. Г. – Київ : Вища школа, 1991.